

Co se mění v roce 2018? Novinky Ministerstva práce a sociálních věcí

Nový rok přináší řadu změn v oblasti práce a sociálních věcí. Už od ledna půjde vyčerpat rodičovský příspěvek rychleji, na přídavky na dítě dosáhne více rodin a výrazně se zvyšují důchody i minimální mzda. V průběhu roku 2018 pak budou zavedeny dvě nové dávky, tzv. otcovská a dlouhodobé ošetřovné.

VYŠŠÍ MINIMÁLNÍ A ZARUČENÁ MZDA

Od 1. ledna se zvyšuje minimální mzda, a to z 11 000 Kč na **12 200 Kč** za měsíc. Minimální hodinová mzda vzroste z 66 Kč na 73,20 Kč. V návaznosti na to se valorizují i nejnižší úrovně zaručené mzdy pro zaměstnance, jejichž mzdy nejsou sjednány v kolektivních smlouvách, a pro zaměstnance ve veřejných službách a správě, kteří dostávají plat. V souvislosti se zvýšením minimální mzdy dojde od 1. ledna 2018 také ke zvýšení příspěvku u zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

VYŠŠÍ DŮCHODY

Důchody starobní, invalidní, vdovské, vdovecké a sirotčí **přiznané před 1. lednem 2018** se zvýší od splátky důchodu splatné po 31. prosinci 2017 tak, že se

- **základní výměra** zvyšuje o 150 Kč na **2 700 Kč**,
- **procentní výměra** zvyšuje o **3,5 %** procentní výměry, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje.

Důchody se tak zvýší v průměru o 475 korun. Zvýšení provede Česká správa sociálního zabezpečení automaticky, není třeba o ně žádat.

Prvky konstrukce výpočtu důchodů přiznávaných od roku 2018:

- všeobecný vyměřovací základ za rok 2016 ve výši **28 250 Kč**,
- výše přepočítacího koeficientu pro úpravu (aktualizaci) všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016, který činí **1,0612**
- první redukční hranice pro stanovení výpočtového základu ve výši **13 191 Kč**,
- druhá redukční hranice pro stanovení výpočtového základu ve výši **119 916 Kč**,
- výše základní výměry starobního, invalidního, vdovského, vdoveckého a sirotčího důchodu od roku 2018 činí **2 700 Kč**.

RYCHLEJŠÍ ČERPÁNÍ RODIČOVSKÉHO PŘÍSPĚVKU A VYŠŠÍ PŘÍDAVEK NA DÍTĚ

Díky novele zákona o státní sociální podpoře dojde k **rychlejšímu čerpání rodičovského příspěvku**. Celkovou částku příspěvku ve výši 220 000 korun bude tak možné vyčerpat mnohem rychleji.

- Zruší se současné omezení horní hranice výše čerpání rodičovského příspěvku ve výši 11 500 Kč za měsíc, čímž bude umožněno čerpat dávku až ve výši odpovídající peněžitě pomoci v mateřství (až 32 640 Kč). Celá částka rodičovského příspěvku tedy bude moci být vyčerpána za kratší dobu než v současnosti (až 6 měsíců). Rodiče s vyššími příjmy tak mohou celou částku příspěvku vyčerpat rychleji než dosud.
- Ti, kteří v současnosti nemají nárok na peněžitou pomoc v mateřství, a čerpají rodičovský příspěvek v pevných částkách bez možnosti volby až do čtyř let věku

dítěte, budou moci **nově volit čerpání až do výše 7 600 Kč za měsíc a zkrátit si tak dobu čerpání až na tři roky**. Jedná se především o studenty, OSVČ bez nemocenského pojištění a nezaměstnané.

- **Rodiče dvojčat a víceročat** budou moci čerpat **vyšší rodičovský příspěvek**, namísto současných 220 000 korun půjde nově o **330 000 korun, což se týká i rodičů dětí narozených před 1. 1. 2018, kterým ještě nejsou čtyři roky**. Musí ale podat novou žádost o rodičovský příspěvek.
- **Rozšíří se okruh rodin, které budou mít nárok na přídavek na dítě**, zvyšuje se hranice příjmu z 2,4 na 2,7násobek životního minima. Dále se **zvyšují částky přídavku na dítě o 300 korun pro děti pracujících rodičů** (alespoň jeden z rodičů musí mít příjem ze závislé činnosti, samostatné výdělečné činnosti či dávky nahrazující tento příjem). Nově tak budou činit 800, 910 a 1 000 korun měsíčně podle věku dítěte. Rodiny, které uvedené příjmy nemají, budou nadále pobírat přídavek na dítě v dosavadních (základních) částkách. O navýšení dávky není třeba žádat. Při splnění podmínek Úřad práce ČR zvýší dávku po doložení Dokladu o výši čtvrtletního příjmu automaticky.
- Pro všechny příjemce rodičovského příspěvku platí, že změnu volby výše čerpání rodičovského příspěvku podle nové právní úpravy lze provést kdykoli od 1. ledna 2018, bez ohledu na datum, kdy ji měnili naposled. **Bez podání žádosti o změnu volby nebude výše rodičovského příspěvku změněna a od ledna 2018 bude vyplácena ve stejné výši, jaká náležela za prosinec 2017**. Po první provedené volbě výše dávky podle nové úpravy bude zachována dosavadní možnost měnit ji **jednou za tři měsíce**.
- **Možnost změny volby rodičovského příspěvku se bude týkat všech rodičů, tedy i těch, kterým se dítě narodilo před účinností novely zákona**, a to samozřejmě za předpokladu, že budou splňovat podmínky nároku na příspěvek (pokud např. limit na příspěvek nevyčerpají ještě před účinností novely zákona atd.).

NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Dlouhodobě nemocní budou mít od roku 2018 nárok na vyšší nemocenské dávky:

- od 31. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény se zvyšuje sazba z **60 % na 66 % denního vyměřovacího základu** a dále
- od 61. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény se zvyšuje sazba z **60 % na 72 % denního vyměřovacího základu**.

Redukční hranice týkající se denního vyměřovacího základu, na základě kterého se vypočítá například nemocenské, jsou pro rok 2018 následující:

- první redukční hranice činí **1 000 Kč**,
- druhá redukční hranice činí **1 499 Kč**,
- třetí redukční hranice činí **2 998 Kč**.

DÁVKA OTCOVSKÉ POPORODNÍ PÉČE, TZV. OTCOVSKÁ – **zavádí se s účinností od 1. února 2018**

Cílem otcovské je zejména umožnit otcům podílet se v době krátce po porodu na péči o novorozené dítě a zároveň tak významně pomoci matce v obtížném období krátce po porodu.

- Nárok na dávku bude mít otec dítěte, který o dítě pečuje a osoba (muž nebo žena), která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů.
- Nástup na otcovskou nastává dnem, který si muž určí v období šesti týdnů ode dne narození dítěte nebo ode dne jeho převzetí, jestliže dítě nedosáhlo sedmi let věku.
- Výše dávky činí **70 % denního vyměřovacího základu a výplata náleží za dobu sedmi kalendářních dnů bez přerušení.**
- Podat žádost o dávku a nastoupit na otcovskou bude možné sice **až od 1. února**, nárok na dávku však od tohoto dne vznikne i v těch případech, kdy se dítě narodilo v období 6 týdnů před tímto datem, tj. 21. prosince 2017 nebo později.

DLOUHODOBÉ OŠETŘOVNÉ, zavádí se s účinností od 1. června 2018

Dlouhodobé ošetřovné pomůže v době bezprostředně po propuštění ošetřovaného blízkého z nemocnice, například po vážném úrazu nebo nemoci.

Podmínky pro nárok:

- u ošetřovaného muselo dojít k **náhlému zhoršení zdravotního stavu**, který vyžadoval alespoň **sedmidenní hospitalizaci** v nemocnici a v den propuštění bude potvrzeno, že **potřeba celodenní péče bude trvat nejméně dalších 30 dnů**,
- ošetřovaný musí dát písemný souhlas k ošetřování konkrétní osobě,
- pokud splní ostatní podmínky nároku na tuto dávku, bude dlouhodobé ošetřovné náležet nejen nejbližším příbuzným ošetřovaného (rodičům, prarodičům, dětem, sourozencům a jejich manželům nebo druhům), ale například i strýci nebo manželce synovce,
- u ošetřujícího bude vyžadována čekací doba; nemocenské pojištění muselo u zaměstnance **trvat v posledních čtyřech měsících alespoň 90 dnů**, OSVČ musela být nemocensky pojištěna v posledních třech měsících,
- ošetřující osoba **nesmí** po dobu ošetřování **vykonávat žádnou výdělečnou činnost**,
- v průběhu 90 dnů se mohou ošetřující libovolně střídát v ošetřování,
- dávka bude **náležet ve výši 60 % redukováného denního vyměřovacího základu maximálně po dobu 90 kalendářních dnů** ode dne propuštění z nemocnice; nenáleží však za dobu, kdy dlouhodobá péče není poskytována (např. z důvodu další hospitalizace),
- nárok na další dlouhodobé ošetřovné vznikne nejdříve po uplynutí 12 měsíců od skončení předchozí dlouhodobé péče,
- zaměstnavatel může odmítnout poskytnutí volna ze zaměstnání pouze pokud mu brání vážné provozní důvody,
- zaměstnavatel nemůže dát pečujícímu po dobu ošetřování výpověď a po skončení ošetřování musí zaměstnance zařadit na jeho původní práci a pracoviště.

POJISTNÉ NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

Nejvýznamnější změny:

- částka průměrné mzdy pro účely pojistného je 29 979 Kč,
- maximální vyměřovací základ pro placení pojistného činí 1 438 992 Kč,
- rozhodná částka (daňový základ) zakládající účast na důchodovém pojištění OSVČ, která vykonává vedlejší činnost, je 71 950 Kč ročně,

- minimální měsíční základ pro placení záloh na pojistné pro **OSVČ vykonávající hlavní činnost** je 7 495 Kč – z toho **minimální záloha** na pojistné činí **2 189 Kč**,
- minimální měsíční vyměřovací základ pro **OSVČ vykonávající vedlejší výdělečnou činnost** je 2 998 Kč – z toho **minimální záloha** na pojistné činí **876 Kč**.

VYŠŠÍ PŘÍSPĚVEK NA MOBILITU

Zvyšuje se příspěvek na mobilitu (ze 400 Kč **na 550 Kč měsíčně**), poskytuje se těm, kteří mají nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením ZTP nebo ZTP/P.

VÝHODNĚJŠÍ PŘÍSPĚVEK NA ZVLÁŠTNÍ POMŮCKU NA POŘIZENÍ MOTOROVÉHO VOZIDLA

Mění se způsob stanovení výše této dávky. Četnost a důvod dopravy a celkové sociální a majetkové poměry již nebudou zkoumány. Na výši dávky bude mít vliv pouze příjem osoby a její rodiny. Maximální výše dávky zůstává na hranici 200 000 Kč, nově se zavádí výše minimální, a to 100 000 Kč.

VYŠŠÍ PLATY PRO ZDRAVOTNÍKY

Nové nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě snižuje počet stupnic platových tarifů v přílohách k nařízení (ze sedmi na pět). Dále se valorizují stupnice platových tarifů, podle kterých jsou odměňováni **zaměstnanci poskytovatelů zdravotních služeb, od 1. ledna 2018 o 10 %**. Novelou nařízení vlády o platových poměrech státních zaměstnanců byla obdobně od 1. ledna 2018 valorizována o 10 % stupnice platových tarifů pro lékaře orgánů sociálního zabezpečení a pro lékaře orgánů ochrany veřejného zdraví; ta byla již od 1. listopadu 2017 dorovnána na úroveň stupnice platových tarifů pro lékaře poskytovatelů zdravotních služeb.

CESTOVNÍ NÁHRADY – SAZBY A STRAVNÉ

Mění se sazba základní náhrady za používání silničních motorových vozidel (v případě osobních silničních motorových vozidel jde oproti roku 2017 o zvýšení o 0,10 Kč za 1 km), stravné se zvyšuje v jednotlivých časových pásmech v rozmezí od 6 do 15 Kč a průměrná cena pohonných hmot činí 30,50 Kč a 32,80 Kč u benzínu 95 oktanů a 98 oktanů a 29,80 Kč u motorové nafty. Hodnoty jsou stanoveny podle aktuálních údajů zveřejněných Českým statistickým úřadem.

*Petr Sulek
tiskové oddělení*